

paalægges Ansvar for, hvad han anførte i den vedkommende Studsmaalsbog. Den Beviisbyrde, som er paalagt ham i Lovudkastets § 59, er, synes mig, saa vag og intetfigende, at det er saa godt som slet ingen; thi der fordres blot, at han skal „tilveiebringe saadanne Oplysninger, som give en antagelig Formodning for, at han har havt tilstrækkelig Grund“; men dette er saa vagt, saa ubestemt og saa løst hensat, at det skulde undre mig, om ikke en Huusbond, selv om han havde givet en urigtig Paategning i Studsmaalsbogen, i 9 af 10 Tilfælde skulde kunne tilfredsstille, hvad der her fordres af ham. Jeg anseer det for saa godt som slet intet Ansvar, og dette Ansvar kunde vistnok blive staaende uden mindste Risiko for Huusbonden, om han endog ikke kunde skrive i Bogen, medmindre det blev for langt af Tyendet. Den ærede Minister spurgte, hvem Beviisbyrden skulde paaligge med Hensyn til det Spørgsmaal, om Tyendet havde forlangt en saadan Paategning i Bogen eller ikke; naar man forøvrigt gif ind paa Forslaget, saa vilde det jo være en let Sag at komme ud over denne practiske Vanskelighed; thi man kunde da ved 3die Behandling tilføie, at Tyendet skulde i selve Bogen, før vedkommende Huusbond skrev deri, fremsføre Dnsket om en Paategning af Huusbonden, og, naar en saadan ikke fandtes for Huusbondens Paategning, skulde det være at betragte, som om Tyendet ikke havde ønsket den. Derved havde man altsaa den fornødne Sikkerhed, og vilde ikke komme til at være i Forlegenhed med noget Beviis, da man havde Beviiset i selve Bogen. Men det forekommer mig, at selve Tyendet ikke ydes sin Ret, naar man ophæver den nuværende Forpligtelse for begge Parter angaaende et saadant Vidnesbyrd i Bogen. Idet man borttager Retten for Tyendet til at faae det, medens man giver Huusbonden en fuldkommen Frihed til at give det eller ikke, gjør man et Tilbagefritid; hidtil have de staaet lige, idet Huusbonden skulde give og Tyendet modtage et Vidnesbyrd, men nu betager man Tyendet enhver Ret og giver Huusbonden al mulig Frihed i saa Henseende; det er virkelig at stille Tyendet langt slettere, end det tidligere har været stillet. Det forekommer mig derfor at være

urigtigt at beholde denne Bestemmelse, naar man ikke gjør den Tilføining, som er foreslaaet i Endringsforslaget under Nr. 33.

Justitsministeren. Dersom den ærede Rigsdagsmand frygter for, at Tyendet vilde blive stillet langt slettere end efter den nugældende Lovgivning, saa vil han jo kunne stille et Endringsforslag, som gaaer ud paa, at den nugældende Lovgivning skal vedblive at være gjældende i dette Forhold. Jeg tvivler dog meget om, at han vil gaae den Vej; thi han vil vist meget let indsee, at Tyendets Stilling bliver langt heldigere end efter den ældre Lovgivning. Efter den ældre Lovgivning maa Tyendet tage imod et slet Studsmaal og maa beholde det, uden at kunne faae Ret over Huusbonden, om Studsmaalet ogsaa er urigtigt, naar Urigtigheden ikke kan bevises af Tyendet. Naar Tyendet derimod efter Lovforslaget ikke kan fordrø noget Studsmaal, saa er det aldeles ikke i nogen anden Stilling end enhver anden Mand, som kan ønske at faae Vidnesbyrd af den, til hvem han har staaet i et vist Forhold. Det berører aldeles paa den, i hvis Tjeneste man, her Tyendet, staaer, om han vil give et Vidnesbyrd eller ikke, og jeg mener, at det er rigtigt at stille Tyendet i den samme Stilling. Naar man troer, at Tyendet derved kommer i en slet Stilling, saa antager jeg, at denne Mening maa falde bort, naar man huffer paa det Ansvar, der er lagt paa Huusbonden med Hensyn til Studsmaalet. Jeg indrømmer gjerne, at dette Ansvar kunde være noget strengere end i Lovforslaget, som det nu foreligger, og i det oprindelige Forslag var det ogsaa langt strengere; men man meente i det andet Thing, at det var for strengt imod Huusbonden, og man har derfor gjort en vis Modification, til hvilken den ærede Rigsdagsmand nu hentydede.

J. N. Hansen: Det er en Bestyrkelse for mit Forslag, at Udcastet oprindeligt havde paalagt Huusbonden en langt stærkere Beviisførelse med Hensyn til de Vidnesbyrd, han indførte i Bogen, end den, der nu findes i Lovforslaget. Naar Beviisbyrden havde været endeel større, saa kunde man maaskee derved have fundet sig nogenlunde tilfredsstillet; men efter det Ansvar, der her er paalagt Huus-